

DARIJA JELINČIĆ - SOL

Dragocjena namirnica koju čini bijeli mineral specifičnog okusa sveprisutna je i lako dostupna, te nadasve neophodna za ljudski život. Sol je sastavni dio naših života, od njezine ključne uloge u mnogim fiziološkim procesima tijela, do raznovrsne društvene upotrebe tijekom povijesti, u formi sredstva plaćanja, tvari za sprječavanje infekcija, konzervansa, pa čak i magične supstance vjerskih obreda. Većina tih praksi više se ne primjenjuje u suvremenom društvu, iako su različita vjerovanja i izreke povezane uz taj kemijski spoj i dalje dio živuće tradicije slavenskih naroda.

Poslovice, prakse i običaji blisko vezani uz sol, terapijski morski ambijent i tradicija proizvodnje morske soli okosnica su rada Darije Jelinčić koja kroz video rad i ciklus fotografija, ponegdje s pripadajućim objektima, predstavlja svoj umjetničko-istraživački projekt kroz svojevrsni muzeološki pristup. Umjetnica ostvaruje radove bez suviše mistifikacije i pretencioznosti, a njezin specifičan umjetnički senzibilitet odjekuje mekoćom, nježnošću i minimalizmom izričaja. Osim prevladavajućih motiva pejzaža, poveznica većeg dijela ostalih radova je drevna ljudska potreba i nastojanje da izravno manipulira snagama prirode, a time i vlastitom sudbinom, uz pomoć raznih postupaka. Prikazom vlastitog tijela prekrivenog solju autorica priziva sreću, što tvori jedno od vjerovanja povezanih s poticajnom magijskom praksom, dok se posipanje soli u četiri kuta doma, vješanje vrećica soli na sva četiri kraja dječje kolijevke ili postavljanje čaše slane vode uz krevet tijekom noći smatra apotropejskom magijom, djelujući kao zaštita od nevidljivih negativnih sila. Upotrijebljena u optimalnim omjerima i uvjetima, sol pročišćava, štiti, održava i hrani, dok njezino pretjerano ili nedovoljno korištenje dovodi do disbalansa koji uništava život u vodi ili na zemlji, pa sol u prenesenom značenju simbolizira potrebu za uspostavom ravnoteže u svakom aspektu života. Ta se misao provlači i kroz svete knjige, primjerice, kroz riječi koje Isus upućuje svima nama: „Vi ste sol zemlje“, ali u kontekstu održavanja moralne ravnoteže, jer kada je sol uključena u ljudsko iskustvo, ona obogaćuje ono što već postoji.

U jeku recentnih, pa i dugotrajnih zbivanja na lokalnoj i svjetskoj razini, Darija Jelinčić ukazuje na potencijalni izvor sigurnosti, stabilnosti i motivacije koji se nalazi unutar tradicijskih okvira, na običaje i vjerovanja koji postepeno padaju u zaborav, a ukazuju na tijesnu povezanost kozmičkih sila i čovjekove duševnosti, na potrebu uspostavljanja psihofizičke harmonije. Možda bi na kraju sol ipak, za svaki slučaj, trebali ponijeti sa sobom i spremiti u džep kako bismo prizvali sreću, iako će se mnogima vjerojatno činiti da bi ovaj savjet trebali uzeti sa zrnom soli.

GALERIJA KARAS

Sara Mikelić